

Průměrné úspěšnosti žáků 1. ročníku středních škol

Gramotnost	Počet škol	Počet žáků	Úspěšnost (v %)
Matematická gramotnost	143	6 253	32
Čtenářská gramotnost	144	6 265	48
Sociální gramotnost	143	6 238	61

Výsledky žáků ve všech třech testech je třeba hodnotit jako neuspokojivé – s výjimkou výsledku v testu sociální gramotnosti se žáci v průměru ani nepřiblížili očekávané hranici dvoutřetinové úspěšnosti. V 11 úlohách testu matematické gramotnosti, které byly společné žákům 1. ročníku středních škol a žákům 6. ročníku základních škol, dosáhli žáci 1. ročníku středních škol vyšší úspěšnost pouze o necelý 1 procentní bod – jedná se o prakticky totožný výsledek při více než třech letech výuky matematiky navíc. Fakt, že už úlohy společné se žáky 6. ročníku ZŠ byly pro žáky 1. ročníku SŠ nečekaně obtížné, jen potvrzuje zjištění, že v nespolečné části testu pro 1. ročník SŠ žáci řešili úlohy s tragickou průměrnou úspěšností 27 %. V 10 úlohách testu čtenářské gramotnosti společných žákům 1. ročníku středních škol a žákům 6. ročníku základních škol byli dokonce úspěšnější žáci 6. ročníku základních škol (o necelých 7 procentních bodů). Míra nedostatečnosti v testovaných dovednostech spojených se čtenářskou gramotností (porozumění textu) je ještě patrnější při pohledu na průměrnou úspěšnost žáků 1. ročníku SŠ v nespolečných úlohách (tj. v úlohách, jejichž náročnost byla nastavena na očekávanou úroveň šestnáctiletých žáků). Zatímco žáci 6. ročníku ZŠ byli v nespolečných úlohách jejich testu (náročností odpovídaly jedenáctiletým žákům) úspěšní srovnatelně s úlohami společnými (průměrná úspěšnost 68 %), žáci 1. ročníku SŠ v nespolečných úlohách jejich testu zaznamenali tristní úspěšnost 38 %. Pouze v testu týkajícím se sociální gramotnosti byli žáci 1. ročníku mírně úspěšnější než žáci 6. ročníku základních škol (celý test byl pro obě věkové skupiny žáků shodný), což však vzhledem k věkovému rozdílu žáků vyznívá pro žáky 1. ročníku středních škol stále zřetelně negativně.

Spíše než o práci jednotlivých středních škol (testovaní žáci měli za sebou ani ne rok studia na střední škole) výsledek ukazuje na slabou úroveň zjišťovaných aspektů sledovaných gramotností u prospěchově slabších žáků (kteří zpravidla nastupují do skupiny studijních oborů s výučním listem, jejichž žáci tvořili testovaný vzorek) na konci základní školy. Toto nepříznivé zjištění může být důsledkem zesílené pozornosti věnované žákům připravujícím se k přijímacím zkouškám na studijně náročnější typy škol a upozadění žáků s nižšími studijními ambicemi.

3.3.3 Ukončování středního vzdělávání maturitní zkouškou a závěrečnou zkouškou

ČŠI uskutečnila v jarním zkušebním období roku 2016 kontrolu přípravy a průběhu maturitní zkoušky ve 173 středních školách, z toho v 24 gymnáziích a 149 školách s obory odborného vzdělávání. Školní inspektoři se účastnili společné i profilové části maturitní zkoušky. Při realizovaných kontrolách bylo zjištěno 14 porušení právních předpisů ve 12 středních školách (6,9 %). Jednalo se o nedostatky v personálním zajištění výuky (4x), organizaci a průběhu zkoušky (1x), stanovení a zveřejnění obsahu zkoušky (4x), stanovení termínů zkoušky (2x), v hodnocení zkoušky (1x) a vedení dokumentace ke zkoušce (2x). V žádné z kontrolovaných škol nedošlo k bezpečnostnímu incidentu, zkušební dokumentace byla zajištěna proti zneužití, zadavatelé i zkoušení žáci se chovali korektně, dodržovali stanovená pravidla.

Ze statistiky Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání vyplývá, že pouze 75,1 % žáků konajících maturitní zkoušku v jarním zkušebním období roku 2016 bylo úspěšných. Největší potíže se složením maturitní zkoušky měli žáci nástavbového studia (43,9 % úspěšných), naopak nejvyšší podíl úspěšných žáků byl v gymnáziích (92,8 %). O vyváženosti požadavků v gymnáziích svědčí skutečnost, že ve společné i profilové části maturitní zkoušky byl stejný podíl žáků, kteří neprospěli (4,1 %). Zato však u žáků ve středním odborném vzdělávání a ze-